

# Collaborar amb els docents des de l'Assessorament Psicopedagògic

**Lluís Espunya i Danés**  
Assessor psicopedagògic

Rebut: 16.11.25    Acceptat: 05.12.25

DOI: <https://doi.org/10.32093/ambits.vi.63.504995>

## Resum

### Col·laborar amb els docents des de l'Assessorament Psicopedagògic

Es fa una proposta d'actuació per a definir un pla de treball compartit, acordat en col·laboració amb cada centre educatiu, per oferir una possible resposta a la pretensió històrica dels EAP de superar les relacions amb els centres educatius basades únicament en el cas a cas, i arribar a models d'intervenció més globals que ajudin a les escoles i instituts a millorar la resposta educativa per a tot l'alumnat.

**Paraules clau:** Acompanyament, Treball Col·laboratiu, Confiança i Respecte professional, Pla de Millora de Centre.

## Abstract

### Collaborating with teachers through psycho-pedagogical advice

It is proposed a course of action to define a shared work plan, agreed upon in collaboration with each educational centre, in order to offer a possible response to the historical aim of the EAPs to move beyond relationships with educational centres based solely on individual cases, and to develop more global intervention models that help schools and institutes improve the educational response for all students.

**Keywords:** Accompaniment, Collaborative Work, Trust and professional respect, Centre Improvement Plan.

## Què són i d'on venen els Equips d'Assessorament Psicopedagògic (EAP)? Una prèvia imprescindible

Els EAP van ser creats a Catalunya, fa més de quaranta anys, com un instrument per millorar el desenvolupament del procés educatiu i contribuir a la renovació pedagògica, amb la confiança, que ja llavors es tenia, que això faria possible que l'escola donés resposta a les necessitats educatives de tots els alumnes, fossin quines fossin llurs característiques individuals. Amb dues condicions de funcionament, la primera, que es fes des d'una perspectiva multidisciplinària, i la segona, en estreta col·laboració amb els claustres de professors. Aquest era el primer dels articles, entenc que el més important, de l'Ordre de 20 de maig de 1983, de Regulació de la Intervenció Psicopedagògica als centres escolars i de creació dels Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògica (EAP). En el llistat de funcions es parlava de detecció, de valoració multidisciplinària de les NEE, d'elaboració de Plans de Desenvolupament Individual i del seu seguiment, i de participar amb la inspecció, com a òrgan sectoritzat, en la realització del disseny del quadre de necessitats del sector.

La feina principal, per tant, era la de contribuir al millorament general del centre educatiu perquè això ajudaria a l'atenció personalitzada de tot l'alumnat. Tots els objectius estaven centrats en l'atenció als centres educatius i només n'hi havia un de sector, molt concret i circumscrit a una única tasca.

I, efectivament, va ser una època que es van dur a terme moltes iniciatives adreçades a millorar processos d'ensenyament i aprenentatge, al voltant de la llengua escrita, de les matemàtiques, de l'ensenyament de les ciències, de l'acció tutorial. En aquell moment es consideraven, potser pretensiosament, "agents de canvi" i la mateixa Administració apostava per formar-los per a la "intervenció educativa i l'assessorament curricular", que aquest era el nom del Màster que molts varen poder fer a la Universitat de Barcelona.

La darrera de les definicions sobre els EAP diu: són equips d'assessorament i orientació psicopedagògica que donen suport als centres educatius i al professorat en la resposta educativa a la variabilitat de l'alumnat i en relació amb els alumnes que presenten necessitats educatives específiques, així com a les seves famílies.

Aquesta manera de presentar-los és, en certa manera, més genèrica i imprecisa, perquè es tracta de "donar suport", sense més concrecions, als centres i al professorat, però alhora més concreta i focalitzada a la "variabilitat" de l'alumnat i als que presenten necessitats educatives específiques i les seves famílies.

Matisos i interpretacions al marge, en funció d'aquesta definició semblaria que l'EAP encara és un servei exclusivament destinat al treball amb els centres, l'alumnat i les famílies, quan en realitat és força evident que estan molt sobrepassats per les demandes de la mateixa Administració Educativa, bàsicament demandes estadístiques i de realització de certificacions constants sobre les característiques de l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge o d'adaptació a les dinàmiques dels centres educatius. El dubte que es crea és si treballen per a l'Administració o per als centres educatius.

En aquest sentit, els EAP s'han deixat atrapar en un entramat tècnic-burocràtic, que serà molt difícil sortir-ne, i que complica qualsevol intent de col·laboració real amb els centres i amb l'alumnat que hi està escolaritzat i les seves famílies. Fixem-nos en la quantitat ingent de temps que requereix la rebuda i catalogació de l'alumnat, els que s'incorporen al sistema educatiu (a l'3, i els que es van afegint de tots els nivells al llarg del curs, que a Catalunya són molts!), i els que canvien d'etapa (pas de sisè a l'ESO, de l'ESO a l'ensenyament post obligatori). Pels alumnes que ja són al centre educatiu, la intervenció de l'EAP acaba essent anecdòtica, sobretot perquè en aquest període de temps s'han de poder determinar les necessitats educatives dels que destaquen en un sentit o altre, però bàsicament per quantificar els protagonistes i poder dir quants són dislèctics, quants d'altres capacitats, quants TEA, quants TDAH, quants amb trastorn del llenguatge... Cadascun dels quals ha de disposar, naturalment, de l'informe prescriptiu que ho acredita. Darrere de cadascuna d'aquestes etiquetes sempre hi ha alguna associació o organització queixosa de la poca detecció que s'ha fet i de la immensa quantitat d'altres subjectes que esperen poder ser participants d'algun dels llistats que en resulten. Probablement, aquesta dinàmica no té aturador. El cas és que, a més, tenir llistes més o menys llargues es vincula directament a la possibilitat de tenir més o menys recursos, i tenir una categoria diagnòstica o una altra també obre o tanca portes en l'accés a beques, amb la qual cosa les pressions estan assegurades per totes les bandes.

Hem repescat un article de Joan Bonals, de 2003, a Àmbits[1], que ja deia que els EAP "estàvem col·lapsats per informes tècnics, informes per demanar vetlladores, informes per alumnes que no tenen informe, de reunions per saber com fer informes, de reunions d'informàtica per a fer millor els informes... Això no és el nucli dur de la nostra actuació. I als EAP ens ofega". Vint-i-dos anys després estem pràcticament allà mateix, segurament en una pitjor situació al respecte.

D'altra banda, en el llibre recent "El asesoramiento psicopedagógico a debate"[2], promogut per la Revista Àmbits de Psicopedagogia i editat per Graó, s'advoca repetidament per superar les intervencions cas a cas, per arribar a propostes d'intervenció als centres més globals i que, des de fora (dins-fora, ja sabeu) sempre han semblat més rendibles i eficaces per a l'atenció a TOT l'alumnat, un dels somnis daurats dels equips. Recordem la indignació que varen generar les declaracions d'una altiva directora general, temps ha, que deia que els EAP només atenien el 2% de la població escolar.

Seguint amb aquest fil del desig assessor dels EAP, Carles Monereo explica, en el text que ha escrit pel llibre abans esmentat, com considera que ha de ser la formació de la identitat assessora[3]. Ens sembla un article ben interessant, per dues raons, la primera perquè està molt bé plantejar-se una proposta formativa

específica per un perfil laboral de difícil catalogació i que ha de dur a terme actuacions professionals complexes, variades, sempre necessàriament adaptades a cadascun dels contextos d'intervenció; i la segona, perquè es diuen veritats que sorgeixen de la realitat més crua de la quotidianitat, que poden semblar molt sabudes i òbvies, però que considerem molt convenient posar-les en evidència. Destaca, per exemple, que la tasca assessora difícilment tindrà èxit sense la col·laboració dels que estan en contacte continu i directe amb els alumnes, i també emfasitza que poques vegades es posen en evidència i es documenten els resultats obtinguts pel treball dels assessors, cosa que fa que, a vegades, se'ls consideri uns "desertors del guix" o "professionals de quant blanc que no se sap molt bé què fan, un luxe innecessari". Els més veterans recordaran que, anys enrere, a l'estat espanyol els anomenaven Pakistanesos, "paquestanesos" (llegit en castellà s'entén millor).

Tenim la impressió que, justament, aquesta necessitat de demostrar que ho són molt, d'útils, els ha portat sovint a acceptar fórmules de treball que estaven lluny dels desitjos professionals més valorats.

El primer que s'hauria d'aconseguir seria, per tant, reduir tota aquesta càrrega administrativa, que fins i tot estaríem disposats a acceptar que també és necessària. Segurament la IA hi ajudarà. En realitat, n'estem convençuts que hi ajudarà.

## Per anar cap a on?

Només quan pugui ser més reduït tot aquest llast administratiu, podrem centrar-nos a respondre a la pregunta cabdal que ha de determinar el futur (el cap a on) de la tasca assessora dels EAP: **com fer-ho per col·laborar amb sentit amb l'escola, amb l'institut, de manera que l'aportació de l'EAP sigui clara, ben entesa i útil, al costat del professorat i les necessitats dels centres.**

Ara mateix, la relació de l'EAP amb cada centre educatiu s'acostuma a concretar, de manera genèrica i formal, en un document, una mena de Pla de Centre, en el que cada servei educatiu (CRP, LIC, EAP, recentment també les DEI, Dinamitzadores de l'Escola Inclusiva) hi posa les seves actuacions, propostes, programes que promou o protagonitza, per tal d'acordar les actuacions concretes de cada servei al centre en qüestió. Segurament és un intent de sortir del pas a una proposta que, a Girona almenys, si no ens equivoquem, va sorgir de la Inspecció Educativa. Era un convit a participar en un treball col·laboratiu, com a Servei Educatiu de Zona, fet des d'un òrgan jeràrquic que sempre se situa per sobre i al marge. Els inspectors gairebé mai no expliquen els seus objectius als centres, segurament consideren que no han d'ensenyar les cartes, essent com són un servei de control. No voldríem negar tampoc el valor de la proposta, que intentava vertebrar una intervenció coordinada dels diferents serveis (LIC, CRP, EAP) a l'escola, propòsit lloable i difícil, d'altra banda, i que, en cas d'aconseguir-se, probablement evitaria duplicitats en les intervencions, es disposaria d'una visió més integral de l'escola, enfortiria les dinàmiques de col·laboració que poguessin generar-se... El que passa és que aquest repte és majúscul; com tants d'altres, de fet.

Ara mateix, que aquest Pla sigui només un tràmit administratiu o alguna cosa amb molt més sentit, dependrà de cada equip, de cada professional i de cadascun dels centres participants. Segurament seran actituds ben diferents a un lloc o a un altre.

Ara bé, d'entrada no sembla el millor dels models possible. No ens ho sembla perquè l'escola, la seva dinàmica, els seus objectius són uns, i les aportacions dels diferents serveis es plantegen ja com a molt predeterminades, al marge o en paral·lel al camí traçat per cada centre: a l'EAP ens ocupem d'aquest llistat d'aspectes, els LIC d'aquest, el CRP d'aquest altre, i les DEI el seu. Llavors el que es fa en la negociació anual amb l'escola és intentar encaixar-los, i això ho porta a terme cada servei per separat. Certament, es disposa d'un document compartit en el qual es recullen les feines que cada servei desenvolupa a cadascun dels centres. És un pas, no ho negarem, en un camí pedregós i de mal transitar.

Els EAP (com els LIC i el CRP), ho reiterem, són un servei de suport i com a tal ens sembla que hauria de ser possible poder compartir, amb cada escola i institut, l'anàlisi acurada de les seves necessitats i definir, en funció d'això, un pla de treball realista, ben adaptat i compartit, fet en col·laboració i sense cap a priori. Fer-ho ajudaria, sens dubte, a començar a respondre la pregunta cabdal que formulàvem abans.

Què ens faria falta per poder-ho dur a terme? (parlem dels EAP, en principi, incloure la resta seria un

exercici molt més complex, encara que no impossible). Primer de tot, ens farà falta temps, s'ha de valorar aquesta tasca com a essencial i dedicar-hi el temps que es mereix. Tampoc no hauria de ser una tasca d'inici de curs, és massa important per circumscriure-la a un període de temps, és una tasca que s'hauria d'anar bastint al llarg de tot el temps de col·laboració amb el centre. Estar a l'escola cada setmana, un o dos dies, ha de servir per construir una relació de col·laboració amb l'equip directiu i el professorat basada en la confiança i en el reconeixement de l'altre, en una relació de corresponsabilitat i intercanvi de coneixement, mai plantejat des de cap jerarquia. Aquesta relació, personal i professional, només es pot generar des del treball del dia a dia, amb plena consciència que s'està projectant una línia de col·laboració i que pot durar, per què no, tot un curs escolar. Aconseguir aquesta dinàmica relacional, de confiança, de respecte i de reconeixement del valor professional de l'altre, ens sembla imprescindible per poder abordar amb garanties qualsevol intent de col·laboració.

D'aquí se'n derivaran, ben segur, i en primera instància, demandes per fer actuacions individualitzades, de valoració psicopedagògica, de definició de propostes d'actuació amb determinats alumnes que preocupen especialment, de seguiment, que vol dir d'avaluació de com funcionen les propostes de treball compartides i la conveniència de la seva modificació si fes falta. El professorat del centre hauria de sentir un real acompanyament en les situacions de sofriment que els genera l'escolarització d'aquell alumnat amb més dificultats i que requereix una resposta educativa més personalitzada. Les angoixes del professorat s'han de poder acompanyar sempre, en cap cas haurien de sentir-se sols amb les problemàtiques. Considerem que aquest aspecte s'ha de tenir controlat per a poder mirar més enllà, per provar de pensar en l'oferta educativa que s'ofereix per atendre amb solvència la totalitat d'alumnat.

## El Pla de Millora del Centre

Aconseguit, doncs, aquest primer objectiu d'acompanyar el professorat en les situacions puntuals complexes, i per no quedar-nos encallats només en aquest treball, serà bo definir bé com elaborar aquest Pla de Millora de Centre compartit.

Per començar, es podria acordar, per exemple, **un objectiu comú**: detectar i analitzar les necessitats educatives del conjunt de l'alumnat del centre per a poder ajustar l'oferta educativa i respondre millor als reptes de l'escola inclusiva.

Les fases d'aquest procés de col·laboració podrien ser:

**Recollida i anàlisi inicial de dades:** els mestres o professorat podran aportar la informació directa de la seva pràctica diària, a partir de les observacions que hagin pogut realitzar, de les dificultats recurrents que es troben en l'àmbit de l'aula (expressió oral, llengua escrita, convivència, dificultats especials en àrees curriculars específiques...), de les relacions amb les famílies, de les condicions de vida d'aquestes famílies, també podran explicar aquells aspectes que es valoren com a positius, en les actituds dels alumnes, de les mateixes famílies...; l'equip directiu podrà exposar resultats d'avaluacions internes i externes, les actuacions globals que s'han anat realitzant, els vincles del centre amb els recursos del sector i el seu aprofitament, la relació amb l'AFA...; l'EAP facilitarà l'històric d'avaluacions psicopedagògiques i les dificultats que s'han anat abordant, la coincidència de problemàtiques..., també la disponibilitat i possibilitats que tindrà per dimensionar la seva col·laboració. Tot plegat ajudarà a disposar d'una fotografia compartida de la realitat educativa del centre, amb punts forts i aspectes de millora prioritaris. Totes aquestes consideracions s'hauran de posar en comú en espais de reflexió conjunta que s'han d'haver previst.

En aquests **espais de reflexió conjunta** s'haurà configurat la realitat educativa de l'escola i hauran de servir per determinar les possibles alternatives de millora. A través de dinàmiques col·laboratives (pluja d'idees, DAFO...) es debatrà sobre les causes i possibles solucions a les necessitats detectades. En aquest punt, el paper de l'EAP pot ser important des d'aquesta posició externa i des del coneixement de què disposa de la psicologia i la pedagogia per evidenciar com els factors d'organització, metodològics, de dinàmiques relacionals, poden influir en els aprenentatges i en el benestar de l'alumnat al centre. I arribarem a una proposta compartida de línia de millora, que podria ser, per exemple, "reforçar la competència lectora", o "acordar formes

d'abordatge dels conflictes entre els alumnes", o bé "acordar mesures universals que facilitin l'escolarització d'alumnat amb dificultats d'atenció, impulsivitat i desorganització".

Passarem, després, a la fase del **Disseny del Pla de Millora**. Aquest punt probablement haurà d'encarregar-se a un equip reduït format per algú de l'equip directiu, alguns mestres o professors escollits pels companys (coordinadors de cicle, tutors...), i el representant de l'EAP. Es tractarà de definir objectius mesurables (reduir el nombre de conflictes entre alumnes al pati, per exemple), proposar estratègies concretes de desenvolupament (alguna activitat formativa, revisió de la normativa de centre amb relació a les sancions...), assignar responsables de cadascuna de les actuacions decidides, fixar el calendari d'execució i pensar en instruments per poder avaluar el procés i els resultats finals.

La següent fase seria la d'**Implementació i Seguiment del Pla**. Els mestres i professorat duran a terme les accions proposades a l'aula o en altres espais del centre i l'EAP podrà acompanyar i observar algunes sessions, o moments, per comprovar els avenços i detectar les dificultats, que llavors es discutiran en reunions de seguiment trimestrals.

La darrera fase seria la d'**Avaluació i Projecció** per veure l'impacte real de les actuacions dutes a terme (amb dades numèriques concretes), que haurà de servir de base per al nou Pla de millora. Amb tot el que hem explicat, estarem en el camí de consolidar una cultura de centre basada en la reflexió compartida i la millora continua.

## Les condicions de l'èxit

Per assegurar l'èxit d'aquest camí endegat, ja hem insistit abans en la necessitat de la relació de confiança entre tots els professionals. Recalcarem també la conveniència de disposar de temps i espais de coordinació real entre tots els implicats; a més, l'actuació ha de tenir una continuïtat en el temps, de fet ha de formar part del Projecte Anual de Centre, i la implicació i complicitat de l'equip directiu ha de ser total i sense ambigüitats.

Amb tota aquesta dinàmica en marxa, l'elaboració del contracte de treball anual entre l'escola o l'institut i l'EAP (o els serveis educatius) deixarà de ser un acte formal, administratiu i puntual per passar a ser un recordatori d'allò que ja està detectat, pactat i organitzat de fa temps, amb tot el sentit. Fins i tot, prescindible.

Fàcil? No pas! No ho és perquè hi ha moltes variables de la realitat dels centres (particularíssimes) i de les persones, les de l'EAP i les dels centres (particularíssimes també), que no són fàcils de descriure en un paper. Hem fet una mica com el Departament d'Educació quan diu que per crear cultures inclusives "és indispensable un diàleg necessari, permanent i renovat dins l'escola i amb l'entorn, amb la voluntat de promoure una comunitat educativa acollidora i col·laboradora, i que valora a tots i cadascun dels alumnes a la vegada que crea al seu voltant altes expectatives d'èxit"[4].

En el nostre text, que hem procurat que fos pràctic i a peu d'obra, i en aquest que destaquem del Departament d'Educació, força més sofisticat, el que costa és baixar de la literatura a la realitat. Però bé s'ha d'intentar. Animem a fer-ho!

### Notes:

[1] El treball en equip del professorat. Aportacions de la Psicologia i la Pedagogia, *Àmbits de Psicopedagogia*, núm. 9, tardor de 2003

[2] Huguet, T., Liesa, E., Serra-Capallera, J. (coords) (2022): *El Asesoramiento Psicopedagógico a debate*. Ed Graó

[3] La formación de la identidad asesora: crear contextos de intervención a través del dialogo asesor, dins d'Huguet, T., Liesa, E., Serra-Capallera, J. (coords) (2022): *El asesoramiento psicopedagógico a debate*, Ed Graó.

[4] <https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/marc-conceptual-i-normatiu/>

### Correspondència amb l'autor:

Lluís Espunya i Danés. E-mail: [lluisespunya@gmail.com](mailto:lluisespunya@gmail.com)